

HẢI PHÒNG CẢI TIẾN MỘT BƯỚC CÔNG TÁC QUẢN LÝ KHOA HỌC KỸ THUẬT ĐỊA PHƯƠNG

VĂN TUẤN

I. CÔNG TÁC QUẢN LÝ KHOA HỌC KỸ THUẬT CỦA THÀNH PHỐ HẢI-PHÒNG THỜI GIAN QUA

Ban Khoa học kĩ thuật Hải-phòng hoạt động đến nay đã được hơn 15 năm. Trong thời gian đó, Ban đã luôn luôn chú trọng đi sâu vào chức năng của một cơ quan quản lí tổng hợp về công tác khoa học kĩ thuật địa phương và đã thu được một số kết quả nhất định.

1. Về quản lí các đề tài nghiên cứu khoa học kĩ thuật.

Từ năm 1973, Ban đã đưa dần việc kế hoạch hóa công tác nghiên cứu khoa học kĩ thuật trong toàn thành phố vào nền nếp; bước đầu đã kiên quyết đưa kế hoạch khoa học kĩ thuật vào trong hệ thống kế hoạch chung của nền kinh tế quốc dân. Do đó, công tác nghiên cứu khoa học kĩ thuật của Hải-phòng đã tiến thêm một bước.

Tới năm 1974, Ban Khoa học kĩ thuật Hải-phòng đã bắt đầu hướng dẫn các ngành, các cơ sở xây dựng kế hoạch nghiên cứu khoa học kĩ thuật. Tổng số đề tài nghiên cứu khoa học kĩ thuật của Hải-phòng năm 1974 là 42, các đề tài này đã đạt được những kết quả cụ thể.

2. Về quản lí tiêu chuẩn, quản lí chất lượng sản phẩm và hàng hóa.

Một mạng lưới làm công tác quản lí tiêu chuẩn, quản lí chất lượng sản phẩm và hàng hóa đã được xây dựng từ thành đến các cơ sở sản xuất và đã có chương trình, kế hoạch hoạt động cụ thể. Các mặt hàng chủ yếu của thành phố đã xây dựng được tiêu chuẩn

cấp địa phương hoặc cấp xí nghiệp. Một số văn bản về pháp lí đề tăng cường chỉ đạo chặt chẽ công tác tiêu chuẩn và nâng cao chất lượng sản phẩm đã được xây dựng: qui chế về công tác tiêu chuẩn hóa; điều lệ kiểm tra chất lượng sản phẩm và hàng hóa của thành phố; điều lệ kiểm tra chất lượng sản phẩm và hàng hóa trong ngành thủ công nghiệp địa phương. Công tác kiểm tra, giám định chất lượng sản phẩm và hàng hóa được phối hợp tổ chức thường xuyên. Với những hoạt động trên đây, tình hình chất lượng sản phẩm và hàng hóa của Hải-phòng đã có những chuyển biến và tiến bộ rõ rệt: thậm len, nước mắm, bánh kẹo, đậu phụ, máy cắt đột liên hợp v.v... đã tốt hơn trước.

3. Về quản lí đo lường.

Công tác đo lường của địa phương Hải-phòng, với phương hướng là ưu tiên phục vụ cho sản xuất công nghiệp nhằm nâng cao chất lượng sản phẩm và hàng hóa, đồng thời tăng cường phục vụ lưu thông, phân phối, bảo đảm đo lường chính xác trong giao nhận, thu mua, phân phối và phục vụ đời sống nhân dân. Ban chúng tôi đã chú ý tăng cường công tác quản lí, tổ chức, phổ biến các điều lệ về quản lí đo lường của trung ương đồng thời xây dựng các điều lệ, nội qui của địa phương. Ban đã xây dựng mạng lưới ở các ngành, các cơ sở; đã chấn chỉnh, củng cố tổ chức và cải tiến phương pháp công tác của Phòng Đo lường. Các bộ môn về độ dài, áp suất, nhiệt, điện được tăng cường; công tác sửa chữa cân được bố trí sắp xếp lại để tăng cường phục vụ sản

xuất; đồng thời đã chú trọng đi vào 3 ngành chính: lương thực, thực phẩm, ngoại thương để phục vụ công tác giao nhận, thu mua, phân phối.

4. Về quản lý công tác thông tin khoa học kỹ thuật.

Các hoạt động về thông tin, phổ biến khoa học kỹ thuật, thư viện khoa học kỹ thuật đã đi sâu vào phục vụ các mặt sản xuất của thành phố. Đã cố gắng cung cấp kịp thời những tài liệu về khoa học kỹ thuật; đã phổ biến những sáng kiến, những cải tiến, những phương pháp sản xuất mới, những qui trình công nghệ mới cho cán bộ khoa học kỹ thuật, cho anh chị em công nhân, bà con nông dân bằng những biện pháp khác nhau. Đã tổ chức các buổi sinh hoạt câu lạc bộ khoa học kỹ thuật, giới thiệu thư mục sách của thư viện khoa học kỹ thuật, tổ chức các hội nghị chuyên đề về khoa học kỹ thuật v.v...

Tóm lại, trong 15 năm qua, nhất là những năm gần đây, dưới sự lãnh đạo của Thành ủy và Ủy ban Hành chính thành phố Hải-phòng, công tác quản lý khoa học kỹ thuật của Hải-phòng ngày càng được đẩy mạnh và góp phần quan trọng vào việc thúc đẩy sản xuất, giải quyết những mắc mứu, khó khăn trong sản xuất, hoàn thành các kế hoạch của địa phương.

Tuy nhiên, so với yêu cầu, công tác quản lý khoa học kỹ thuật của Hải-phòng cũng còn bộc lộ những mặt yếu:

a — Công tác điều tra cơ bản để phục vụ tốt cho việc lập kế hoạch trước mắt cũng như qui hoạch lâu dài vẫn còn yếu. Từng ngành, từng cơ sở, có nơi, có chỗ cũng đã tiến hành công tác điều tra cơ bản. Song, trong phạm vi chung của thành phố, công tác này chưa được đề cập và chỉ đạo chặt chẽ, chưa có cơ quan nào chịu trách nhiệm chung. Nhưng kết quả về điều tra cơ bản về từng mặt, của từng ngành, cũng chưa có kế hoạch phát huy tác dụng cụ thể. Do đấy, điều tra cơ bản phục vụ cho phát triển sản xuất của thành phố đang còn rất hạn chế.

b — Công tác nghiên cứu đưa những tiến bộ kỹ thuật, những phương pháp sản xuất mới, đưa những qui trình công nghệ mới vào sản xuất còn rất yếu.

c — Công tác quản lý kỹ thuật, mặt chủ yếu của công tác quản lý sản xuất và quản lý kinh tế, nói chung, cũng đang còn yếu.

d — Phong trào phát huy sáng kiến, cải tiến kỹ thuật chưa được đẩy mạnh. Việc chỉ đạo áp dụng những sáng kiến đã được xác minh vào thực tế sản xuất thường thiếu kế hoạch cụ thể. Do đấy, nhiều sáng kiến sau khi xác

minh, xét duyệt, khen thưởng rồi bỏ đấy không được phổ biến, áp dụng.

e — Việc tiếp tục bồi dưỡng, nâng cao kiến thức cho đội ngũ cán bộ khoa học kỹ thuật cũng đang còn nhiều lúng túng.

f — Vai trò của Ban Khoa học kỹ thuật thành phố trong việc điều hòa, kết hợp, phối hợp các ngành, các cơ sở sản xuất và nghiên cứu khoa học kỹ thuật nhằm bảo đảm sự phân công, hợp tác trong nghiên cứu cũng còn nhiều lúng túng. Việc huy động lực lượng cán bộ kỹ thuật, tham gia các mặt công tác khoa học kỹ thuật cũng còn yếu, còn bỏ sót nhiều lực lượng và chưa có một chính sách, chế độ rõ ràng.

II. CẢI TIẾN MỘT BƯỚC CÔNG TÁC QUẢN LÝ KHOA HỌC KỸ THUẬT ĐỊA PHƯƠNG

Để phát huy những kết quả đã đạt được và khắc phục những tồn tại, đẩy mạnh hơn nữa công tác quản lý khoa học kỹ thuật nhằm phục vụ đắc lực cho sự nghiệp phát triển kinh tế của thành phố, thì một vấn đề cơ bản là phải kiện toàn một bước bộ máy quản lý công tác khoa học kỹ thuật địa phương. Về vấn đề này, mới đây Ủy ban Hành chính Hải-phòng đã có thông báo số 15 và quyết định số 432, qui định rõ thêm về tổ chức bộ máy và phương thức hoạt động của Ban Khoa học kỹ thuật Hải-phòng—cơ quan quản lý tổng hợp về công tác khoa học kỹ thuật của toàn thành phố.

Thông báo và quyết định của Ủy ban Hành chính thành phố Hải-phòng nhấn mạnh đến một số điểm sau đây:

1. Phải kiện toàn một bước việc lập kế hoạch khoa học kỹ thuật của địa phương. Thông báo ghi rõ: «Việc lập kế hoạch kỹ thuật đồng thời với kế hoạch sản xuất, kế hoạch tài vụ là rất cần thiết và phải được các ngành, các cấp coi trọng. Từng thời kỳ kế hoạch, các ngành quản lý kinh tế có trách nhiệm đôn đốc các cơ sở thuộc ngành mình lập và thực hiện, kế hoạch tiến bộ kỹ thuật, kế hoạch nghiên cứu khoa học kỹ thuật.

Ủy ban Kế hoạch có trách nhiệm giúp Ủy ban Hành chính thành phố hướng dẫn, tổng hợp, cân đối kế hoạch tiến bộ kỹ thuật của thành phố. Ban Khoa học kỹ thuật có nhiệm vụ kiến nghị với Ủy ban Kế hoạch những hướng tiến bộ kỹ thuật chính cần được áp dụng.

Ngoài ra, Ban Khoa học kỹ thuật còn có trách nhiệm giúp Ủy ban Hành chính thành phố tổng hợp và quản lý các đề tài nghiên cứu

khoa học kĩ thuật. Sau khi đã được Ban Khoa học kĩ thuật xét duyệt, Sở Tài chính sẽ cấp kinh phí, Ủy ban Kế hoạch sẽ cấp vật tư cần thiết cho các đề tài nghiên cứu khoa học kĩ thuật của các ngành.

Mặt khác, Ban Khoa học kĩ thuật có trách nhiệm lập kế hoạch về xây dựng các tiêu chuẩn địa phương, kế hoạch về nâng cao chất lượng những sản phẩm quan trọng và tương đối ổn định của thành phố.

2. Phải hoàn thiện một bước việc quản lí, sử dụng đội ngũ cán bộ khoa học kĩ thuật.

Cùng với việc quan tâm lãnh đạo đưa công tác khoa học kĩ thuật vào kế hoạch, Ủy ban Hành chính Hải-phòng rất quan tâm đến việc quản lí, sử dụng đội ngũ cán bộ khoa học kĩ thuật địa phương cũng như các cán bộ khoa học kĩ thuật của trung ương có công tác tại Hải-phòng. Ủy ban Hành chính thành phố chỉ thị cho Ban Khoa học kĩ thuật cần quan tâm đến việc giáo dục, bồi dưỡng và tạo điều kiện tốt để đội ngũ cán bộ khoa học kĩ thuật này phát huy được khả năng của mình phục vụ cho sự nghiệp xây dựng thành phố. Ủy ban Hành chính Hải-phòng chỉ rõ : « Ban Khoa học kĩ thuật cần hết sức chú ý nghiên cứu, qui tụ lực lượng cán bộ khoa học kĩ thuật ; hướng anh chị em đưa công tác nghiên cứu, ứng dụng khoa học kĩ thuật vào các hoạt động thực tế của địa phương, dưới các hình thức : hợp tác, hợp đồng v.v... Cần nghiên cứu ban hành các chế độ thích đáng đối với các hoạt động này. ».

3. Phải cải tiến một bước công tác quản lí kĩ thuật.

Công tác quản lí kĩ thuật, nội dung chủ yếu của công tác quản lí sản xuất, là một công tác đang được các cấp, các ngành, các cơ sở sản xuất ở Hải-phòng quan tâm chỉ đạo và từng bước đúc rút những kinh nghiệm để ngày càng đưa công tác này vào nền nếp. Ủy ban Hành chính thành phố Hải-phòng đã qui định rõ trách nhiệm về công tác này cho các ngành như sau : nhiệm vụ quản lí kĩ thuật ngành nào phải do ngành đó chịu trách nhiệm và cần được tăng cường. Ban Khoa học kĩ thuật giúp Ủy ban Hành chính, kiểm tra, phát hiện tình hình theo nhiệm vụ đề ra và hướng dẫn nghiệp vụ cho các ngành.

Để tăng cường công tác quản lí kĩ thuật thì việc đầu tiên là phải chấn chỉnh các tổ chức làm công tác này, nhằm làm cho bộ máy tổ chức đó được gọn, nhẹ, thiết thực. Về vấn đề này Ủy ban Hành chính Hải-phòng cũng đã qui định rõ một số điểm như sau : cần tăng cường

công tác quản lí kĩ thuật ở các ngành, các cơ sở. Mỗi sở, ti cần cử một đồng chí phó giám đốc phụ trách công tác quản lí kĩ thuật. Phải tăng cường các phòng kĩ thuật. Phải kiện toàn nhiệm vụ, chức năng, lề lối làm việc của các hội đồng khoa học kĩ thuật ở các ngành. Tại các cơ sở sản xuất, cần củng cố các phòng, ban kĩ thuật để có đủ người làm công tác chỉ đạo sản xuất, quản lí kĩ thuật, quản lí sáng kiến, quản lí tiêu chuẩn, quản lí đo lường, kiểm tra chất lượng, quản lí thông tin, nghiên cứu khoa học kĩ thuật v.v... Cần củng cố các ban kiểm tra chất lượng theo điều lệ của Hội đồng Chính phủ đã ban hành. Ban Khoa học kĩ thuật thành phố cần có kế hoạch hướng dẫn, giúp đỡ các ngành, các cấp làm tốt những việc trên.

4. Phải tăng cường các mặt quản lí khoa học kĩ thuật có tính chất tổng hợp.

Thực tế của tình hình phát triển công tác quản lí khoa học kĩ thuật ở Hải-phòng trong những năm qua đã chứng minh : ngày nay khoa học, kĩ thuật đang trở thành một lực lượng sản xuất trực tiếp. Muốn chỉ đạo tốt sản xuất phải coi trọng công tác quản lí khoa học kĩ thuật, mà trước hết là 6 mặt quản lí tổng hợp : tiêu chuẩn, đo lường, kiểm tra chất lượng, sáng kiến phát minh, thông tin, đội ngũ cán bộ khoa học kĩ thuật. Muốn làm tốt công tác quản lí khoa học kĩ thuật có tính chất tổng hợp phải cải tiến công tác quản lí từ cơ sở sản xuất ; phải qui được công tác đó về một mối theo cả chiều dọc lẫn chiều ngang ; phải đưa công tác này vào kế hoạch ; phải điều hòa, kết phối hợp tốt các ngành các cơ sở sản xuất ; phải phân công hợp lí, hợp khả năng, hợp điều kiện cho các ngành, các cơ sở. Ở mỗi cấp, mỗi ngành, cần có các bộ môn phụ trách các mặt quản lí tổng hợp này.

5. Phải kiện toàn chức năng nhiệm vụ và lề lối làm việc của Ban Khoa học kĩ thuật địa phương.

Về chức năng nhiệm vụ của Ban Khoa học kĩ thuật Hải-phòng, bản qui định nêu rõ : « Ban Khoa học kĩ thuật là cơ quan quản lí tổng hợp về công tác khoa học kĩ thuật ở địa phương, đặt dưới sự lãnh đạo toàn diện của Ủy ban Hành chính thành phố, sự chỉ đạo chặt chẽ về nghiệp vụ của Ủy ban Khoa học và kĩ thuật Nhà nước, Ban Khoa học kĩ thuật Hải-phòng có nhiệm vụ nghiên cứu, đề xuất phương hướng phát triển khoa học kĩ thuật ; về tiến bộ kĩ thuật của địa phương ; tổng hợp tình hình và làm tham mưu cho Ủy ban Hành chính thành phố lãnh đạo công tác khoa

học kĩ thuật, được Ủy ban hành chính thành phố ủy quyền quản lí và chỉ đạo một số mặt công tác khoa học kĩ thuật sau đây :

— Quản lí kế hoạch nghiên cứu khoa học kĩ thuật của địa phương.

— Quản lí các mặt công tác : tiêu chuẩn hóa, kiểm tra chất lượng sản phẩm và hàng hóa, đo lường.

— Chỉ đạo công tác phát huy sáng kiến cải tiến kĩ thuật và làm nhiệm vụ thường trực của Hội đồng sáng kiến thành phố.

— Quản lí Thư viện Khoa học kĩ thuật và Câu lạc bộ Khoa học kĩ thuật.

— Quản lí công tác thông tin khoa học kĩ thuật và hướng dẫn các cơ sở làm tốt công tác thông tin, tuyên truyền, phổ biến khoa học kĩ thuật.

Mặt khác, để làm sáng tỏ vai trò tham mưu của Ban, Ủy ban Hành chính thành phố, trong văn bản nói trên đã nhấn mạnh đến những nhiệm vụ tham mưu cụ thể của Ban Khoa học kĩ thuật Hải-phòng là :

* Dự báo những tiến bộ kĩ thuật có khả năng thực tế áp dụng vào khả năng sản xuất của địa phương.

* Dự báo những tiến bộ về trang bị cơ sở vật chất và kĩ thuật cho sản xuất, nghiên cứu việc giảng dạy khoa học kĩ thuật của các ngành, các cơ sở.

* Vạch rõ những tiến bộ về thiết kế, về phương pháp gia công chế tạo và thi công xây dựng; về vận hành, bảo quản, đóng gói và vận chuyển hàng hóa có khả năng áp dụng vào thực tế sản xuất của địa phương.

* Vạch rõ những tiến bộ có triển vọng về các biện pháp kĩ thuật, những qui trình công nghệ, những tiêu chuẩn kĩ thuật, chất lượng sản phẩm... trong các ngành và cơ sở sản xuất công nghiệp, nông nghiệp, giao thông vận tải, xây dựng cơ bản, làm muối, đánh cá.

* Đề xuất những qui định cụ thể của cơ quan chính quyền địa phương về việc quản lí công tác nghiên cứu khoa học kĩ thuật, quản lí chất lượng sản phẩm, quản lí đo lường; chế độ khen thưởng sáng kiến; hướng dẫn ứng dụng toán kinh tế, vận trù học vào thực tế sản xuất của địa phương.

Trong tình hình hiện nay, việc Ủy ban Hành chính thành phố Hải-phòng ra quyết định và thông báo nói trên, thể hiện sự quan tâm sâu sắc và một quyết tâm cao độ, nhằm nhanh chóng củng cố hệ thống quản lí khoa học kĩ thuật của địa phương, mà trước hết là kiện toàn chức năng, nhiệm vụ và ổn định bộ máy tổ chức của Ban Khoa học kĩ thuật Hải-phòng — cơ quan quản lí tổng hợp của thành phố về công tác này.

Quyết định 432 — QĐ của Ủy ban Hành chính thành phố Hải-phòng, thực chất là điều lệ tạm thời của địa phương về qui chế hoạt động của toàn bộ hệ thống quản lí khoa học kĩ thuật trong thành phố. Với văn bản này, Ban Khoa học kĩ thuật Hải-phòng chắc chắn sẽ hoạt động tốt hơn nữa, phục vụ đắc lực hơn nữa cho sự nghiệp phát triển khoa học kĩ thuật của địa phương.